

LANDSKAPSSTYRELSENS FRAMSTÄLLNING
till Landstinget med tillägg till för-
slaget till ordinarie årsstat för land-
skapet Åland under år 1975.

Föreliggande tillägg är föranlett av frågan om den i finansförvaltningslagen för landskapet förutsatta femårsplanen för landskapets hushållning. Därjämte upptas förslag till anslag för driften av Lemströms kanal samt anslag för kostnader för kontaktman i Helsingfors under år 1975. Dessutom lämnas i detaljmotiveringen förslag till vissa ändringar i förslaget till årsstaten för år 1975. Tillägget föreslås huvudsakligast finansierat med anslag för skattefinansiell utjämning.

Femårsplan för landskapets hushållning.

Enligt 4 § 2 mom. landskapslagen om landskapets finansförvaltning skall landskapsstyrelsen framlägga en femårsplan för landskapets hushållning i samband med förslagen till årsstater.

I förslaget till årsstat för år 1975 meddelade landskapsstyrelsen att den avsåg att komma med femårsplanen såsom ett tillägg till budgetframställningen. Landskapsstyrelsen har dock vid ärendets fortsatta beredning konstaterat att det icke är möjligt att framlägga en helhetsplan under innevarande landstingssession, då den slutliga bedömningen av särskilda anslagsäskanden under femårsperioden 1975-1979 kräver tilläggsutredningar.

Landskapsstyrelsen önskar nämna några av de faktorer som fördröjt och försvårat utarbetandet av femårsplanen. Ifråga om barndagvårdens utbyggnad föreligger ännu inte en hela landskapet omfattande dagvårdsplan, investeringsplanen för folkhälsoarbetets utbyggnad är ännu inte klar, inte heller för grundskolväsendet, sjukvårdsplan för sjukvården i landskapet saknas liksom även plan över investeringsbehovet för sjukvården, försöksverksamheten rörande lantbruket är under utredning, likaså investeringarna för sjöfartsutbildningen.

Av kommunerna i landskapet har endast Mariehamns stad och Sunds kommun utarbetade ekonomiplaner.

Landskapsstyrelsen har på grund av vad som ovan anförts beslutat att i detta skede endast överlämna planen för vägbyggnader och väg-

förbättringsarbeten på fasta Åland under åren 1975-1979. Tidigare har landstinget behandlat en plan för skärgårdstrafikens utbyggnad på längre sikt. Dessutom har landstingsmännen fått del av planeringsstyrelsens utredning om nybyggnadsbehovet i landskapet under åren fram t.o.m. 1980.

Landskapsstyrelsen önskar i sammanhanget framhålla att den fem-årsplan, som årligen utarbetas i riket överlämnas till riksdagen i form av en "Översikt av utsikterna för statshushållningen" under en budgetåret påföljande fyraårsperiod, i senaste förslag till årsstat sålunda för åren 1976-1979. Översikten utgöres av en redogörelse, där enskilda investeringar inte framgår men där beslutade och aktuella reformer berörs. Av i översikten ingående tablåer framgår sålunda endast såsom klumpanslag beloppen av konsumtionsutgifter, överföringsutgifter, realinvesteringar och finansinvesteringar under perioden ifråga för olika förvaltningsområden, som dock inte följer budgetens uppställning.

I sin inledning konstaterar regeringen bl.a.

I översikten återges de centrala dragen i de verksamhetslinjer som man planerat att följa inom statens olika verksamhetsområden samt i vissa fall de viktigaste åtgärderna. Man har försökt redogöra för de reformer som inom olika förvaltningsområden är föremål för utrednings- och beredningsarbete, oberoende av huruvida beslut om dessa reformplaner hittills har fattats. I utgiftskalkylerna har däremot de eventuella utgifterna för dylika reformer icke beaktats, utan i dem har man inskränkt sig till den utgiftsutveckling som förutsättes av de beslut varom kännedom föreligger.

Den i översikten återgivna beräkningen av utgiftsbehoven baseras på uppskattningar som i ministerierna gjorts beträffande utgiftsutvecklingen och som förutsätter s.k. oförändrad ambitionsnivå för statens uppgifter. Detta grundalternativ förutsätter för de statliga funktionerna en sådan ambitionsnivå som preciserats i lagar och förordningar vilka är i kraft eller enligt fattade beslut träder i kraft under översiktsperioden, i tidigare budgetbeslut, i lagpropositioner under behandling i riksdagen samt i statsverkspropositionen för år 1975. För viss tid gällande lagar m.fl. tidsmässigt begränsade beräkningsgrunder har antagits vara i kraft till översiktsperiodens slut, om icke annat är nämnt.

Det har i vissa fall blivit nödvändigt att justera de i ministerierna uppgjorda beräkningarna av utgiftsutvecklingen. Regeringens i den allmänna motiveringen till 1975 års statsförslag ingående ställningstaganden i fråga om att dämpa den offentliga efterfrågan har utgjort utgångspunkten för dessa justeringar. Syftet med justeringarna har delvis också varit att på nytt tidsordna utgiftsökningen i motsvarighet till konjunkturpolitikens och den övriga ekonomiska politikens krav. I vissa fall har ministerierna i uppskattningarna av utgiftsutvecklingen beaktat utgifter enligt reformplaner, till vilka regeringen ej fattat ställning, och det har varit nödvändigt att avdra dessa utgifter från beräkningarna. Fastän de i denna översikt framlagda utvecklingsaspekterna för statens olika uppgifter överensstämmer med den av regeringen godkända målsättningen på längre sikt, har regeringen dock icke behandlat översikten, som sålunda i sina detaljer baseras på de olika ministeriernas och i sista hand finansministeriets uppfattningar om statshushållningens för närvarande kända utgiftsutveckling under översiktsperioden.

De i översikten återgivna uppskattningarna av statsutgifter-
nas utveckling åren 1976-79 baseras på den i statsverkspropo-
sitionen för år 1975 beräknade pris- och lönenivån.

Emedan översikten grundar sig på de för närvarande tillgäng-
liga uppgifterna om utsikterna för statshushållningens utveck-
ling, måste man reservera sig för att beslut som fattas i fram-
tiden, korrigeringar av beräkningsfel och ändringar i prisni-
vån kommer att medföra tom. avsevärda justeringar i dessa ut-
vecklingsaspekter. Dessa justeringar kommer att göras såväl i
översikterna av aspekterna för statshushållningen under de
kommande åren som i regeringens statsverkspropositioner.

Landskapsstyrelsen har för avsikt att uppgöra landskapets femårs-
plan i huvudsak enligt samma riktlinjer som rikets men avser dock
att särskilt beröra kostnaderna för vissa investeringar som efter
verkställda utredningar vid planens uppgörande bedömes såsom nöd-
vändiga.

Att investeringsplanen för vägbyggnader och vägförbättringar på
fasta Åland inrymmer särskilt specificerade objekt beror på att
landstinget efterlyst en sådan plan och framhållit att skärgårds-
kommunikationernas utbyggnad inte finge påverka anslagen för det

- 4 -

faståländska vägbyggnads- och vägförbättringsarbetet. Därmed har en ram för dessa investeringar angivits. Vägbyggnads- och vägförbättringsplanen närslutes framställningen såsom Bilaga 1.

Med hänvisning till ovanstående samt till detaljmotiveringen får landskapsstyrelsen vördsamt föreslå

att Landstinget måtte antaga följande förslag till tillägg till ordinarie årsstaten för landskapet Åland under år 1975.

Mariehamn, den 16 december 1974.

På landskapsstyrelsens vägnar:

L a n t r å d

Finanschef

Alarik Häggblom
Alarik Häggblom
Åke Bamberg
Åke Bamberg.

- 5 -

I N K O M S T E R.Avdelning 12.

<u>12. INKOMSTER AV BLANDAD NATUR</u>	<u>3.120</u>
28. TRAFIKAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE	<u>3.120</u>
05. Hyror och diverse inkomster från Lemströms kanal	3.120

Avdelning 14.

<u>14. FINANSIERINGSINKOMSTER</u>	<u>76.020</u>
01. AVRÄKNINGS- OCH FINANSIERINGSINKOMSTER	<u>76.020</u>
02. Förskott på statsanslag för skattefinansierad utjämnings	76.020

Inkomsternas totalbelopp

79.140

U T G I F T E R.Huvudtitel 21.

<u>21. LANDSTINGET</u>	<u>--</u>
01. LANDSTINGSMÄNNEN	<u>--</u>
01. Arvoden (förslagsanslag)	--

Huvudtitel 22.

<u>22. LANDSKAPSSTYRELSEN</u>	<u>9.000</u>
01. LANTRÅDET OCH LANDSKAPSSTYRELSENS LEDAMÖTER	<u>--</u>
02. Ledamöternas arvoden (förslagsanslag)	--
05. LANDSKAPSSTYRELSENS ÖVRIGA UPPGIFTER	<u>9.000</u>
01. Kostnader för kontaktman i Helsingfors	9.000

Huvudtitel 26.

<u>26. UTBILDNINGSAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE</u>	<u>--</u>
<u>Allmänna byrån och skolbyrån.</u>	
04. ÅLANDS SJÖFARTSLÄROVERK	<u>--</u>
01. Avlöningar (förslagsanslag)	--

Huvudtitel 28.

28. TRAFIKAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE 70.140

Allmänna byrån.

03. LEMSTRÖMS KANAL 70.140

01. Avlöningar (förslagsanslag) 50.140

Grundlöner 13.140

Övriga löner och löneutgifter 31.000

Semesterersättningar och -premier 1.000

Lönejustering 5.000

50.140

13. Reparation, underhåll och drift av byggnader
och anläggningar 20.000

Tekniska byrån och sjötrafikbyrån.

04. SKÄRGÅRDSTRAFIKEN --

Utgifternas totalbelopp

79.140

DE T A L J M O T I V E R I N G

I N K O M S T E R.

Avdelning 12.

12. INKOMSTER AV BLANDAD NATUR

28. TRAFIKAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

- 12.28.05. Hyror och diverse inkomster från Lemströms kanal. (Momentet nytt)
Inkomst 3.120 mark.

Inkomsten avser hyra för den bostad som bebos av brovakten.

U T G I F T E R.

21. LANDSTINGET

01. LANDSTINGSMÄNNEN

- 21.01.01. Arvoden (f).

--

(--)

Sedan den 1 oktober 1974 har till B-löneklasserna anknytits dyrortstillägg, vilket föreslås utgå även på landstingsmannaarvoden.

Särskilt tilläggsanslag har inte ansetts erforderligt.

22. LANDSKAPSSTYRELSEN

01. LANTRÅDET OCH LANDSKAPSSTYRELSENS LEDAMÖTER

- 22.01.02. Ledamöternas arvoden (f).

--

Med samma motivering som rörande momentet 21.01.01. föreslås att dyrortstillägg skall utgå även på landskapsstyrelseledamöternas arvoden. Genom en felkalkyl har i förslaget till ordinarie årsstaten anslaget på momentet beräknats 130.000 mark för högt.

05. LANDSKAPSSTYRELSENS ÖVRIGA UPPGIFTER

- 22.05.01. Kostnader för kontaktman i Helsingfors. (Momentet nytt)
9.000 (+ 9.000)

Med samma motivering som rörande momentet 12.04.01. i förslaget till fjärde tillägg till ordinarie årsstaten för år 1974 föreslås att för ändamålet upptas ett anslag om 9.000 mark avseende kostnaderna under år 1975. Landskapsstyrelsen avser att efter förhandlingar med valorganisationen Åländsk Samling avgöra huruvida anslaget skall utbetalas genom Åländsk Samling eller direkt till riksdags-

mannens sekreterare. Då avsikten är att ersättningen skall utgå från och med den 1.1. 1975 och anslaget icke observerats i förslaget till ordinarie årsstaten för år 1975, har landskapsstyrelsen infört anslaget i detta tillägg.

26. UTBILDNINGSAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE
=====

Allmänna byrån och skolbyrån.

04. ÅLANDS SJÖFARTSLÄROVERK

26.04.01. Avlöningar (f).

Tillägg -- mark.

Då ett tillräckligt antal elever anmält sig till en fiske-skepparkurs, som utannonserats begynna i januari 1975 under förutsättning av att landstinget beviljar erforderliga medel, föreslår landskapsstyrelsen att kursen genomföres och att för ändamålet får användas de medel som reserverats för en skepparkurs i 1975 års årsstat vilken sistnämnda kurs inte kan hållas då tillräckligt antal anmälningar inte inkommit.

28. TRAFIKAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE
=====

Allmänna byrån.

03. LEMSTRÖMS KANAL (Kapitlet nytt)

28.03.01. Avlöningar (f).

Anslag 50.140 mark.

Enligt en den 13 december 1974 utfärdad överenskommelse-förordning övertar landskapet räknat från den 1 januari 1975 förvaltningen av Lemströms kanal. Enligt förordningen skall landskapsstyrelsen för skötseln av kanalen och svängbron inrätta en brovaktjänst med grundlön. Efter utredning om tidigare löneförmåner vid kanalen föreslår landskapsstyrelsen att en ordinarie befattning som brovakt med grundlön enligt löneklass A 8 inrättas räknat från 1.1. 1975. Likaså föreslås att under momentet upptas bl.a. för övriga löner och löneutgifter ett belopp av 31.000 mark.

28.03.13. Reparation, underhåll och drift av byggnader och anläggningar.

Anslag 20.000 mark.

För rubricerade ändamål föreslås 20.000 mark. Landskapsstyrelsen har för sin del inte haft tillfälle att pröva de

enskilda utgifterna under momentet utan baserar anslags-
äskandena på uppgifter från den statliga instans som
hittills haft hand om kanalens förvaltning och anslag.

Tekniska byrån och sjötrafikbyrån.

04. SKÄRGÅRDSTRAFIKEN (Ändrad kapitelnummer)

Med beaktande av att utgifterna för driften av Lemströms
kanal har givits kapitelnummer 03 föreslås detta kapitels
nummer ändrad till 04.

Förändringar i

Tjänsteförteckning

i enlighet med förslaget till tillägg till ordinarie årsstaten för
landskapet Åland under år 1975.

Tjänstebeteckning och avlöningsklass (Tidigare avlöningsklass anges inom parentes)	Avtals- och ordi- narie lö- ner	Extra- ordina- rie lö- ner	Samman- lagt
<u>28.03.01. Lemströms kanal</u>			
Brovakt (inrättas 1.1.1975) A 8	1		1
	1		1

Vägbyggnads- och vägförbättringsarbeten på fasta Åland under åren
1975-1979.

Allmän motivering.

I såväl Finland som Sverige har vägmyndigheterna i sina långtidsplaner antytt att takten i utbyggnaden av vägnätet skall sänkas. I stället skall nuvarande vägar göras trafiksäkrare och lättrafiken beaktas mer än tidigare. Då dessa åtgärder i stor utsträckning faller på vägunderhållet kan en viss förskjutning från investeringar till underhåll förmärkas. Motiveringen härtill är att vägnätet i stort sett är så utbyggt att en ytterligare förtätning av vägnätet inte är tillräckligt motiverad. Förhållandet är i stort sett detsamma på Åland. En ombyggnad av huvudvägarna är aktuell närmast i fråga om utfarterna från landskapets centralort Mariehamn. I fråga om vägar som betjänar endast enstaka byar kan med beaktande av trafiksäkerhets- och miljövårdssynpunkter åtgärderna i regel inskränkas till förbättringsarbeten på de redan befintliga vägarna. Med tanke på vägarnas beläggning med oljegrus eller asfalt måste dock dräneringen göras fullgod, kurvor uträtas och vägsveckor utjämnas i sådan grad att vägunderhållsmaskiner och snöplogar kan användas. Vidare måste minimikrav ställas på sikten. Till den del dessa vägförbättringsarbeten är av mindre omfattning kan arbetena påföras vägunderhållet.

Landskapsstyrelsen bilägger en tablå (Bilaga 2) över de vägbyggnads- och vägförbättringsarbeten som landskapsstyrelsen under nuvarande premisser planerar att föreslå genomförda under åren 1975-1979. Då många nya faktorer kan komma fram som påverkar planens genomförande såsom t.ex. resultatet av trafikräkningarna under år 1975, måste förbehåll göras för ändringar. Avsikten är att planen skall förnyas varje år och att därvid skall beaktas alla de nya omständigheter som framkommit och som kan innebära att projekten måste genomföras i annan än föreslagen tidsföljd eller att ett projekt borde utbytas mot ett annat. Vägbyggnads- och vägförbättringsplanen måste sålunda betraktas såsom en plan, som i möjligaste mån bör följas men i vilken ändringar årligen kan göras.

Vid planens uppgörande har landskapsstyrelsen beaktat behovet av anslag för följande huvudändamål:

- större nödvändiga nybyggnadsprojekt
- förbättringar av trafiksäkerheten genom ombyggnad av huvudvägar och anläggande av gång- och cykelvägar
- förbättrande av vägförhållandena i landskapets perifera delar
- beläggningsarbeten för nedbringande av trafikknaster och minskande av det direkta vägunderhållet.

Dessutom har beaktats sysselsättnings- och entreprenadsynpunkter.

Detaljmotivering

Utfart från Mariehamn. Beräknad kostnad 2.500.000 mark.

Arbetets genomförande planeras ske i tre etapper. Under år 1975 kommer avsnittet nedanför Självstyrelsegården fram till "Sjukhusvägen" att byggas samt korsningen vid sagda väg att påbörjas liksom även där planerade gång- och cykelbanor. År 1976 skulle arbetet fortsättas med bl.a. nedskärning av "Sjukhusbacken", byggande av övergångsstäl-
len för fotgängare och cyklister. Vidare bygges anslutande gång- och cykelbanor samt gång-, cykel- och personbilsunderfart under utfarts-
vägen i Strandnäs. Under år 1977 skulle vägprojektet föras fram så att den nybyggda vägen anslutes till den s.k. "Jomala-rakan" för-
längning.

Ombyggnad av Färjsundsbron. Beräknad kostnad 3.000.000 mark.

Arbetet planeras påbörjat år 1978 och slutfört år 1980. Ombyggnaden har prioriterats framom ny landsväg genom Godby. En prioritering av den nya Godby-vägen skulle nämligen leda till att man under ytterligare tre års tid eller till dess bron byggts om, skulle vara tvungen att leda tung trafik via Västra Saltvik.

Strömma-Kvarnbo. Beräknad kostnad 330.000 mark.

Utföres under år 1975. Motiveringen framgår av förslaget till årsstat för år 1975.

Storby-Torp. Beräknad kostnad 600.000 mark.

Arbetet avser vägnittet mellan Storby och Torp i Eckerö och planeras utfört under åren 1975 och 1976.

Delvik-Mångstekta. Beräknad kostnad 200.000 mark.

Anslaget avser bl.a. ombyggnad av en ur trafiksäkerhetssynpunkt farlig kurva, som dessutom är svår att underhålla.

Klemetsby. Beräknad kostnad 400.000 mark.

Arbetet innebär ombyggnad av vägen genom Klemetsby i Lumparland och föreslås genomfört under åren 1975 och 1976. Trafikbelastningen, dålig sikt och flere väganslutningar och utfarter motiverar en snar ombyggnad.

Sålis-Postad. Beräknad kostnad 900.000 mark.

Avser ombyggnad av vägen Sålis-Postad i Hammarland under åren 1977-1979.

Kvarnbo-Långbergsöda. Beräknad kostnad 1.000.000 mark.

Arbetet avser ombyggnad av vägavsnittet Kvarnbo-Långbergsöda i Saltvik och utfört under åren 1976-1979.

Ombyggnad av väg genom Knutsboda. Beräknad kostnad 200.000 mark.

Arbetet avser uträtning av den ur trafiksäkerhetssynpunkt synnerligen farliga vägsträckan genom Knutsboda by i Lemland. Detta vägavsnitt är f.n. belastat med flere väganslutningar och utfarter, där sikten är dålig. Vidare är trafikbelastningen hög. I experimentsyfte skulle detta vägavsnitt utföras med belagda vägrenar för fotgängare och cyklister.

Arbetet avses utfört år 1976.

Stadsgränsen-Kalmarnäs. Beräknad kostnad 500.000 mark.

Arbetet gäller ombyggnad av avsnittet från kommungränsen mellan Mariehamn och Jomala till Kalmarnäs i Jomala. Vägavsnittet förses med gångbana.

Arbetet skulle utföras under åren 1976-1978.

Gottby vägskäl i Jomala. Beräknad kostnad 300.000 mark.

Arbetet gäller förbättring av den trafikfarliga korsningen invid Gottby folkskola och planeras ske åren 1978 och 1979.

Ytbeläggning och oljegrus. Beräknad kostnad 650.000 mark per år.

Ombyggda och nybyggda vägar bör i regel ytbeläggas året efter om- eller nybyggnaden. Vilka övriga vägar som skall oljegrusas blir beroende av vad trafikräkningarna under år 1975 ger för resultat.

Bygdevägar. Beräknat årligt anslag 100.000 mark.

Anslaget avser ombyggnadsarbeten på olika bygdevägar med tanke på framtida ytbeläggning.

Dispositionsmedel. Årligt anslag åren 1976-1979 150.000 mark.

Under år 1975 föreslås 100.000 mark. Anslaget disponeras till huvudsaklig del för markinlösen.

5-årsplan

(Moment 28.02.77)

Vägbyggnads- och vägförbättringsarbeten på fasta Åland åren 1975-79.

Anslagen avgivna i milj. mk.

Projekt		1975	1976	1977	1978	1979	Rest.
Utfart från Mariehamn	2,5	0,80	0,70	1,00			
Ombyggnad av Färjsundsbron	3,0				1,00	1,00	1,00
Strömma-Kvarnbo	0,33	0,33					
Storby-Torp	0,6	0,25	0,35				
Delvik-Mångstekta	0,20					0,20	
Klemetsby	0,4	0,20	0,20				
Sålis-Postad	0,9			0,35	0,30	0,25	
Kvarnbo-Långbergsöda	1,0		0,20	0,30	0,30	0,20	
Ombyggnad av väg genom Knutsboda	0,2		0,20				
Stadsgränsen-Kalmarnäs	0,5		0,20	0,20	0,10		
Gottby vägsäl	0,3				0,10	0,20	
Ytbeläggning och oljegrus		0,65	0,65	0,65	0,65	0,65	
Bygdevägar		0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	
Dispositionsmedel		0,10	0,15	0,15	0,15	0,15	

Till Finansutskottet

från kulturutskottet

Sedan finansutskottet i en skrivelse den 28 ^{november} december 1974 inbegärt kulturutskottets utlåtande över anslagen för kulturella ändamål i landskapets styrelsens förslag till ordinarie inkomst- och utgiftsstat för landskapet Åland under år 1975 och förslag till inkomst- och utgiftsstat för landskapets enskilda medel under år 1975, får utskottet, som i ärendet hört utbildningschefen Lennart Winqvist, rektorn Sten-Erik Fagerlund, landskapsarkivarien Stig Dreijer, chefsbibliotekarien Tunga-Britt Öfverström samt redaktionschefen Hasse Svensson, anföra följande:

A. O R D I N A R I E

Budgetplanen är överskådlig och motiveringarna i allmänhet till fylles. Utskottet anser det dock önskvärt att de av de enskilda ämbetsverken äskade medlen i de enskilda momenten framgick i förslaget till årsstat för att underlätta avgörandet huruvida anslagen motsvarar behoven. Vad gäller de enskilda momenten i huvudtitel 26 anför utskottet, efter att delvis ha tagit del av berörda enheters egna äskanden och däri anförda motiveringar, följande:

Allmänna avdelningen och skolbyrån

Utskottet finner det angeläget att elevhemsfrågan för samtliga skolor så småningom får en tillfredsställande lösning samt efterhör en undersökning beträffande möjligheterna att, istället för att bygga nya elevhem, inköpa lämpliga befintliga byggnader. Vidare önskar utskottet påpeka den allvarliga brist på brandskyddsundervisning och realistiska brandskyddsövningar som nu råder i landskapets skolor.

Utskottet önskar även i detta sammanhang betona vikten av att landskapets intressen bevakas vid en eventuell omläggning av navigationsutbildningen.

Allmänna kulturella uppgifter

Utskottet efterlyser under moment 6. en aktivering av teaterintresset bland ungdom för att säkerställa en nyrekrytering inom landskapets teater-

verksamhet t.ex. genom gästspel av skolteatrar och ökat skoteaterutbyte
Museibyrån

Utskottet efterlyser under detta moment åtgärder för att de samlingar som finns i privat ägo i landskpaet, då särskilt samlingar som avspeglar den åländska kulturen, förblir inom landskapets gränser.

21. INKÖP AV KONST SAMT ÖVRIG MUSEIVERKSAMHET

Utskottet föreslår att anslaget höjs till 30.000 (20.000 - 10.000) för att möjliggöra ett mer omfattande inköp av åländskkonst bl.a. med tank på utsmyckningen av Självstyrelsegården. Ökningen föreslås finansierad sålunda att moment 14.02.02. ökas i motsvarande mån.

23. KASTELHOLMS FORNMINNESOMRÅDE

Utskottet har konstaterat att arbetet med bevarandet av slottet äntligen kommit igång, men finner samtidigt att det av museibyrån gjord anslags-äskandet kraftigt skurits ned. Detta har skett trots att planeringsarbetet visavi reparations- och restaureringsarbetena kommit så långt att kraftfulla åtgärder nu kan sättas in. Kastelholmsområdet tillsammans med Bomarsunds fästningsruin måste anses såsom landskapets mest värdefulla sevärdheter, påminnande om den roll landskapet spelat i gången tid.

Utskottet finner det beklämmande att slottet fått förfalla i den grad som skett samt finner de anslag som givits för underhålls- och restaureringsarbeten oförsvarligt små jämfört med de miljonbelopp som årligen lagts ned på t.ex. Olofsborgs slott och Åbo slott. Med de belopp som nu anslagits skulle arbetena på slottet räcka i 10-20 år, under vilken tid slottet skulle vara stängt för allmänheten med alla de negativa verkningar detta kan medföra för landskapets turistnäring.

Med tanke på de ytterst små medel som tidigare anslagits för slottet, ca.: 5.000 mark per år, anser utskottet att det nu är hög tid på att krafttag görs för slottets bevarande åt kommande generationer. Utskottet föreslår därför att hela det belopp som av museibyrån äskats eller 800 000 ^{mark} ~~anslås~~ för dessa arbeten.

Då vare sig landskapet eller staten kan anses ha råd att låta denna turistattraktion stå stängd för allmänheten under kanske decennier efter-

lyser utskottet brådskande åtgärder för att i extraordinarie väg anslås 2-3 miljoner årligen under en fem års period för att slott snabbt skall kunna bli färdigt restaurerat.

24. BOMARSUNDS FORNMINNESOMRÅDE

Med hänvisning till vad utskottet framfört beträffande Kastelholms fornminnesområde och med tanke på det snabba förfall som nu sker på framförallt de två baserna Notvikstornet och Brändklintstornet kan utskottet icke omfatta att anslaget för underhålls- och restaureringsarbeten skärs ned från äskade 400.000 till föreslagna 50.000. Huvudfästningen som sådan torde icke kräva större underhållsarbeten medan de två nämnda baserna för det äskade beloppet 400.000 varaktigt skulle kunna repareras och restaureras inom löppet av ett år. Det föreslagna beloppet om 50.000 räcker för en knapp månads arbete.

Slutligen efterlyser utskottet åtgärder för att tillsammans med Mariehamns stad i samband med den flygtekniska mätningen av staden även låta mäta såväl Kastelholms - som Bomarsunds fornminnesområden. En gemensam aktion torde härvidlag inbespara avsevärda summor.

Biblioteksbyrå

30 BIBLIOTEKSBYRÅ

Understöd åt författare och översättare

Utskottet efterlyser snara åtgärder för att möjliggöra ansölg för att stimulera åländska skriftställare i deras verksamhet.

B. E N S K I L D A

Utskottet konstaterar att Ålands Folkhögskola står inför ett vägskäl. Äntingen skall en kraftig ekonomisk satsning omedelbart göras för att bygga ut skolan att motsvara ett modernt utbildningscentrum eller annars kommer verksamheten på skolan att dö ut.

Skolan, med sin stadiga förankring i vårt självstyrda landskap, fyller en viktig funktion inom folkutbildningen. Folkhögskolan har blivit ett viktigt komplement till grundskolan, men skolan fyller även ett utomordentligt stort behov inom vuxenutbildningen, omskolningen o.s.v. Med den

flexibilitet som präglar folkhögskolans verksamhet kan skolan kanske bättre än någon annan skolform möta tidens krav på utbildning. Därtill kom de specialdrag som just den åländska folkhögskolan har visavi samhällskunskap och med sin, i motsats till folkhögskolorna i riket, nordiska inriktning. Om det behov som Ålands Folkhögskola fyller talar även det faktum att skolan årligen måste avvisa ett betydande antal elever på grund av utrymmesbrist. Samma orsak har även lett till att skolan ej kunnat erbjuda full folkakademiutbildning motsvarande studentexamen såsom folkakademierna i riket.

Behovet av utrymmen är nu akut. Biblioteksutrymmet och samlingssalen används nu såsom undervisningssalar. Till följd av detta är man tvungen att bära ut bord och stolar på gårdsbacken då allmän samling inomhus sker i skolan. Vidare är elevhemmet för litet. Lärarkåren i skolan utför ett beundransvärt arbete då de under rådande förhållanden kan hålla undervisningen på skolan på en hög nivå.

Behovet av nybyggnad är således skriande. Till detta kommer att skolan i betydande grad även inriktat sig på kreativa linjer (konsthanverk m.m.) samtidigt som denna verksamhet i landskapet i övrigt är i behov av fasta utrymmen och koordination. Inom ramen för nybyggnadsprogrammet finns möjligheter att skapa ett nordiskt kurscentrum av rang såväl inom traditionell utbildning som inom konsthantverk och hemslöjd. Ålands Folkhögskola är utomordentligt vackert belägen i centrum av Åland med goda kommunikationer till hela övriga Norden. Utskottet anser att det skulle vara ^{en} kulturellt utarmande utarmning om landskapet skulle förlora den institution som Ålands Folkhögskola är samt att Åland är i utomordentligt stort behov av ett modernt kurscentrum.

Utskottet har erfarit att de ekonomiska utredningar som landskapsstyrelsen i sin motivering till att anslag ej upptagits för skolans tillbyggnad ej är komplicerade samt att preliminärt byggnadsprogram redan för ett år sedan inlämnats till landskapsstyrelsen. Utskottet, som anser att skolans existens äventyras om denna för det åländska samhället så viktiga fråga ytterligare försenas, föreslår därför att medel, så att skolans utbyggnad

kan vidtags under år 1975, upptages i årsstaten.

Mariehamn den 14 december 1974

Göran Fagerlund

Johan Dahlgren

Närvarande: samtliga ordinarie medlemmar